

PORADY LEKARZA RODZINNEGO

TRENING UMYSŁU

CUDOWNE NARZĘDZIE –
MÓZG

DLACZEGO WARTO
ĆWICZYĆ UMYSŁ

MÓZG ROZWIJA SIĘ
PRZEZ CAŁE ŻYCIE

ĆWICZENIA
DOSKONAŁĄCE UMYSŁ

SZYBKIE MYŚLENIE
DROGĄ DO SUKCESU

SPIS TREŚCI

Szybkie myślenie drogą do sukcesu 1

Cudowne narzędzie – mózg 2

Dlaczego warto ćwiczyć umysł 3

Mózg rozwija się przez całe życie 5

Ćwiczenia doskonalące umysł 8

Zestaw 1 8

Zestaw 2 10

Zestaw 3 12

Zestaw 4 15

Zestaw 5 17

Zestaw 6 19

Zestaw 7 21

Zestaw 8 22

Zestaw 9 24

Zestaw 10 26

Odpowiedzi 28

LITERAT
wydawnictwo

Wydawnictwo Literat
ul. Łazienna 28
87-100 Toruń
tel. 56 6539540
e-mail: wyd.literat@lit.com.pl
www.ksiegarnia-najtaniej.pl

Opracowanie:
Agnieszka Umińska

Zdjęcia:
Mateusz Patalon

Ilustracje:
Marek Kamiński
Katarzyna Bogucka
Katarzyna Stocka

Skład komputerowy i projekt okładki:
Marek Kamiński

© Copyright by Literat
ISBN 978-83-7898-358-3

Szybkie myślenie drogą do sukcesu

Być człowiekiem inteligentnym, rozsądnym i elokwentnym, o chłonnym i kreatywnym umyśle, posiadającym zarazem błyskotliwe oraz nowatorskie pomysły, a w dodatku mającym nieprzeciętne poczucie humoru... To sylwetka człowieka XXI wieku, któremu rzeczywistość stawia coraz to wyższe wymagania: szybkiego przyswajania wiedzy i nabywania umiejętności, łatwego przystosowania się do nowych sytuacji, twórczego rozwiązywania problemów i interesującej prezentacji samego siebie.

To dzięki takim cechom jesteśmy pewni siebie, energiczni i zadowoleni z życia, świetnie radzimy sobie w codziennych sytuacjach, a także w szkole, na uczelni i w firmie.

Lotność i szybkość myślenia pozwalają podjąć wyzwania współczesności, stale rozwijać pamięć i umiejętność uczenia się, ułatwiają funkcjonowanie w codziennym życiu (np. prowadzenie rozmowy, planowanie działań, ustalanie priorytetów, precyzyjne wykonywanie czynności wymagających podzielnej uwagi, takich jak prowadzenie samochodu).

Nie trzeba być geniuszem, żeby to osiągnąć. **OD DZIŚ ZACZNIJ TRENOWAĆ SWÓJ UMYŚŁ!** Wykorzystaj własną motywację oraz potencjał, który człowiekowi dała natura, a efekty będą zaskakujące!

Cudowne narzędzie – mózg

Przychodząc na świat, zostaliśmy wyposażeni w niezwykle skomplikowany, a zarazem precyzyjny i superszybki narząd, który odpowiada za każdy, nawet najmniejszy ruch ciała, dobre samopoczucie, równowagę i harmonię psychiczną oraz procesy warunkujące życie. Od jego kondycji zależy, jak dobrze orientujemy się w otaczającym świecie – świecie pełnym wrażeń zmysłowych, informacji i relacji międzyludzkich. Dbanie o ten najważniejszy w całym organizmie narząd naprawdę leży w naszym interesie – **SPRAWNY MÓZG TO SPRAWNY UMYSŁ!**

dzięki niej możliwa jest selekcja – tak ważna w dzisiejszym społeczeństwie informacyjnym. Utrzymywanie uwagi pozwala również na doprowadzenie podejmowanych czynności do końca.

Szybkość reakcji, czyli doskonała **PERCEPCJA i SPOSTRZEGAWCZOŚĆ** – to umiejętność dostrzeżenia, kojarzenia i przetworzenia dużej liczby elementów w krótkim czasie.

PAMIĘĆ, szczególnie dobra pamięć krótkotrwała – umożliwia przyswajanie, obróbkę i odtwarzanie informacji. Te wiadomości, które zgromadziliśmy w pamięci długotrwałej, w momencie ich przywoływania znów trafiają do buforu pamięci krótkotrwałej, byśmy mogli je na bieżąco wykorzystać.

INTELIGENCJA – myślenie, zastosowanie wiedzy i umiejętności w nowej sytuacji, rozumowanie, wnioskowanie, kierowanie się zasadami logicznego myślenia, szybkość przetwarzania informacji.

KREATYWNOŚĆ – myślenie twórcze, elastyczne, stosowanie nowych rozwiązań i pomysłów oraz myślenie lateralne – czyli łamiące zasady, schematy i wzorce, by stwarzać nowe, nieszablonowe

O budowie i funkcjach mózgu
czytaj w książce *Mózg*.

SPRAWNY UMYSŁ TO:

UMIĘJĘTNOŚĆ KONCENTRACJI, czyli skupienia uwagi – wykorzystywanie możliwości umysłu do własnych celów i zadań; pozwala z mnóstwa różnych informacji wyłowić to, co jest dla nas ważne;

idee i rozwiązania, słowem: innowacyjność. Jest to możliwe dzięki łączeniu informacji, które – jak się wydaje – nie mają ze sobą wiele wspólnego.

JĘZYK – zdolności werbalne, precyzyjne wysławianie się i bogaty zasób słownictwa – im lepiej rozwinięty, tym więcej myśli możemy ująć w słowa, dokładniej wyrazić swoje poglądy i lepiej rozumieć komunikaty innych.

WIEDZA – baza dla wszystkich działań intelektualnych. Dzięki pamięci długotrwałej i koncentracji poszerzamy ją i pogłębiaamy przez całe życie, jednak to inteligencja, kreatywność, sprawność językowa i pamięć decydują o tym, czy ją wykorzystamy i z jakim skutkiem. Jej rozwojowi sprzyja szeroki horyzont zainteresowań i ciekawość świata.

Dlaczego warto ćwiczyć umysł

UMYSŁ ZAWSZE MŁODY

Wiek umysłowy to wartość określona przez:

- sprawność pamięci i myślenia
- szybkość reakcji
- zdolność koncentracji.

Można go obniżyć nawet o kilkanaście lat, trenując umysł i prowadząc aktywny tryb życia.

Jaki jest twój wiek umysłowy? Zastanów się i odpowiedz sam sobie na poniższe pytania:

- Czy często zdarza ci się robić coś, czego nigdy wcześniej nie robiłeś?
- Czy w ostatnim czasie nabyłeś nową umiejętność, nauczyłeś się nowej piosenki lub zgłębiłeś nieznaną ci dotąd dziedzinę wiedzy?
- Czy uprawiasz sport lub inną aktywność fizyczną?
- Czy czasem słuchasz muzyki lub czytasz książki z gatunku, który nie jest twoim ulubionym?

- Czy odwiedzasz miejsca, w których nigdy nie byłeś?
- Czy spełniasz swoje drobne zachcianki, łamiąc rutynę codziennych zajęć?
- Czy zdarzyło ci się ostatnio spróbować potrawy, której nigdy wcześniej nie jadłeś?
- Jak często rozmawiasz z przyjaciółmi? Czy zawierasz nowe znajomości?
- Czy czytasz książki, chodzisz do kina, teatru, na koncerty?
- Czy pozwalasz sobie na zmianę swojego hobby?

Łatwo się domyślić, że przewaga pozytywnych odpowiedzi wskazuje na to, że umysł wciąż się rozwija, a sprawność myślenia jest taka, jak u młodej osoby. Odpowiedzi negatywne sugerują, że sami postaramy swój mózg, odbierając mu pożywkę, jaką są różnorodne bodźce i ciągła stymulacja.

Człowiek osiąga szczyt sprawności umysłowej w wieku 16-18 lat, później natomiast zaczyna się jej powolny spadek. Stymulacja mózgu i trenowanie umysłu pozwolą zachować wydolność umysłową wieku młodzieńczego, a nawet ją rozbudować! Utrzymując swój mózg w ciągłej aktywności, można zapobiec spadkowi formy i cieszyć się sprawnym umysłem przez całe życie, aż do późnej starości.

OBJAWY OSŁABIENIA SPRAWNOŚCI UMYŚLOWEJ:

- brak energii, pewności siebie i przedsiębiorczości
- zaburzenia koncentracji i uwagi
- słaba pamięć
- „ociężałość” myślenia
- problemy w szkole i na studiach
- kłopoty z przystosowaniem się do nowych sytuacji.

Ćwiczenia usprawniające pracę mózgu, szczególnie pamięci, znajdziesz w książkach *Pamięć*, *Pamięć doskonała*, *Uczenie się a pamięć*.

Mózg rozwija się przez całe życie

W wieku 4 lat liczba neuronów w mózgu osiąga maksymalną wartość i zaczyna się zmniejszać. Wciąż rozwija się jednak sieć połączeń między komórkami – podczas uczenia się utralają się między nimi szlaki komunikacyjne. O sprawności umysłowej decydują ich gęstość oraz szybkość przesyłania

informacji, a także rozległość pobudzanych w mózgu obszarów. Poprzez trening umysłu istniejąca w mózgu sieć połączeń neuronowych jest wzmacniana i rozbudowywana dzięki wykonywaniu nowych zadań i zwiększaniu stopnia ich trudności.

Zagrożeniem dla rozwoju zdolności umysłowych dzieci i młodzieży jest bierny odbiór informacji za pośrednictwem mediów – telewizji, internetu, a także gier komputerowych niewymagających myślenia.

Badania dowiodły, że regularne ćwiczenie funkcji mózgu nie tylko zatrzymuje proces zanikania jego komórek, ale sprawia, że szybciej się regenerują, a nawet powstają nowe.

STRUKTURA POŁĄCZEŃ NEURONOWYCH MÓZGU CIĄGŁE SIĘ ZMIENIA.

Mimo że u dzieci mózg odznacza się większą elastycznością i zdolnością uczenia się, to jednak dojrzałość intelektualna zwiększa się i rozbudowuje wraz z wiekiem – mózg jest wciąż kształtowany przez doświadczenia, jest plastyczny nawet w wieku dojrzałym. Umysł może dostosować się do podejmowania nowych zadań w każdym wieku, dlatego zawsze warto poszerzać swój zasób wiedzy i umiejętności.

ZMIENI STYL ŻYCIA I ZACZNIJ TRENOWAĆ UMYSŁ:

- unikaj rutyny
- podejmuj nowe wyzwania
- bądź w ruchu
- zdrowo się odżywiaj
- interesuj się różnymi dziedzinami wiedzy i życiem kulturalnym
- codziennie wykonuj kilka ćwiczeń aktywizujących myślenie.

Sprawność intelektualną trzeba rozwijać poprzez regularne ćwiczenie. Dzięki trenowaniu umysłu i dostarczaniu mu wielu bodźców można zapobiec starczej demencji i chorobom. **Sprawny mózg to dłuższe życie!**

KILKA WAŻNYCH ZASAD

Zadania umieszczone w dalszej części książki będą pomocne w doskonaleniu pracy umysłu, a najlepsze efekty przyniosą, jeśli spełnione będą proste warunki:

Ćwicz często i regularnie, czyli codziennie.

Już kilka minut codziennego treningu podnosi sprawność umysłu i poprawia jego wydolność.

W zdrowym ciele zdrowy... umysł!

Dieta korzystna dla funkcjonowania mózgu jest bogata w produkty pełnoziarniste, nabiał i chude mięso, ryby oraz warzywa i owoce. Wskazane są

suplementy uzupełniające w organizmie poziom witamin z grupy B oraz kwasów omega-3. Należy unikać używek i tłustych potraw, a także przejadania się. Posiłki niech będą częste, różnorodne i nie- zbyt obfite.

Zdrowej diecie powinien towarzyszyć zdrowy ruch.

Najlepiej, jeśli 2-3 razy w tygodniu poświęcimy pół godziny na wysiłek fizyczny, np. jazdę na rowerze, szybki spacer, bieganie lub pływanie.

Mniej stresu!

Postaraj się w ciągu dnia znaleźć i docenić czas odpoczynku. Warto wówczas zastosować proste techniki relaksacyjne (spokojna muzyka, głębokie i powolne oddychanie, luźna rozmowa, śmiech i humor). Pamiętajmy, że najlepszym sposobem na

zmniejszenie nadmiernego stresu jest pozytywne nastawienie, a także wyznaczanie sobie małych i możliwych do osiągnięcia celów.

Wskazówki na temat diety, aktywności fizycznej i relaksacji znajdziesz w książkach *Pamięć, Pamięć doskonała, Uczenie się a pamięć.*

Ćwiczenia doskonalące umysł

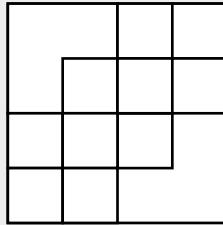
Poniższe zestawy zadań zawierają ćwiczenia doskonalące różne płaszczyzny funkcjonowania umysłu: koncentrację, spostrzegawczość, pamięć, inteligencję, myślenie kreatywne, słownictwo. Aby skutecz-

nie trenować umysł, warto każdego dnia poświęcić na to czas. Wykonuj 1 zestaw dziennie lub wybierz te zadania, które cię interesują, tak aby ich wykonanie zajęło ci 10-15 minut.

ZESTAW 1

Koncentracja

1. Ile kwadratów znajduje się na poniższym rysunku?

Spostrzegawczość

2. Połącz ze sobą jak najszybciej liczby od najmniejszej do największej.

45   78   21   89   19
 23   2   27   34   3
 9   56   7   92   16   67
 63   12   5

Myślenie

3. W puste miejsca wstaw brakujące znaki działań: +, -, x, ; tak aby równanie było prawdziwe.

$$16 \square 2 \square 4 = 32$$

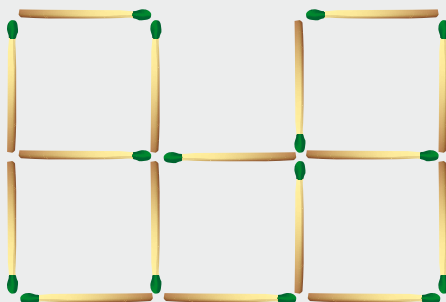
Pamięć

4. Przez 5 sekund przyglądaj się poniższej ilustracji. Zapamiętaj, co się na niej znajduje, a następnie zasłoń ją i wypisz, co zobaczyłeś.

Kreatywność

5. Przelóż 3 zapałki w taki sposób, aby utworzona figura składała się z 4 kwadratów.

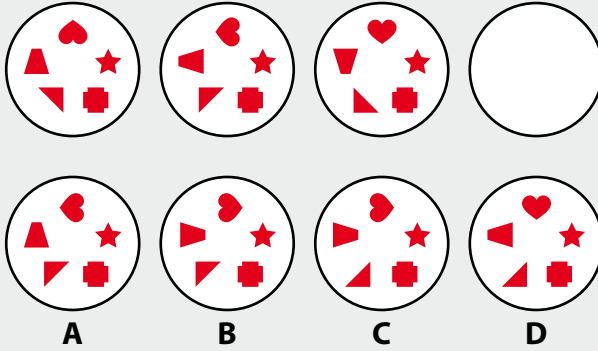
Słownictwo

6. Podaj synonimy (wyrazy bliskoznaczne) do poniższych słów:

- niemowlę** .....
- rocznica** .....
- strumień** .....
- typ** .....
- biedny** .....

Myślenie

7. Który z obrazków – A, B, C czy D – powinien znaleźć się w pustym polu?

ZESTAW 2

Koncentracja

1. Przetwórz litery tak, by powstały zrozumiałe słowa, np. RTECKON – KONCERT

Wskazówka: wyrazy należą do kategorii: muzyka poważna.

- ESKROTIRA** .....
- MOFIHLANIAR** .....
- OLEMAID** .....
- TYRENDYG** .....

Spostrzegawczość

2. Oblicz poniższe działanie, a następnie odszukaj na planszy wynik. Liczba może być ułożona w prostej nieprzerywanej linii, w pionie, poziomie, na ukos, normalnie lub wspak. Skorzystaj z umiejętności liczenia w pamięci lub sposobem pisemnym.

53574 + 67407 = ...

4	5	0	2	1	2	5	6	0	2
5	6	1	1	2	5	3	1	9	7
0	8	4	4	6	9	6	1	0	3
2	6	7	2	8	0	1	2	9	2
3	3	1	6	0	9	5	6	4	0
1	5	2	7	9	4	5	2	3	8
7	2	5	1	2	0	9	8	1	2
3	0	4	2	9	4	5	8	7	3

Pamięć

3. Przez 1 minutę przyglądaj się fotografii, a następnie ją zaślóń. Odpowiedz na pytania:

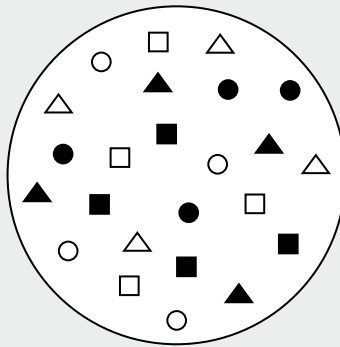

Gdzie rozgrywa się scena? • Ile osób jest na fotografii? • Ile osób nosi okulary? • Jaki kolor ma huśtawka?
 Jakie przedmioty są w tle? • Ile osób dotyka stopami ziemi? • Ile osób ma długie włosy?
 Kto ma nogę wyprostowaną w kolanie?

Sprawdź, czy twoje odpowiedzi są zgodne z fotografią.

Kreatywność

4. Rozdziel koło 2 prostymi liniami tak, aby w każdym z 4 utworzonych pól znajdowały się po 3 różne figury czarne i 3 białe.

Myślenie

5. Odgadnij, w jakiej sekwencji zostały ułożone liczby. Uzupełnij miejsca, w których są znaki zapytania.

Wskazówka: zacznij od liczby w lewym dolnym rogu.

5	8	7	?	9	12
?	15	16	13	?	11
3	18	?	20	19	?

Słownictwo

6. Wyrazy w każdym szeregu zostały ułożone zgodnie z pewną regułą. Spośród poniższych wybierz brakujące słowo.

tor

pociąg

bilet

?

samochód

paliwo

a. konduktor

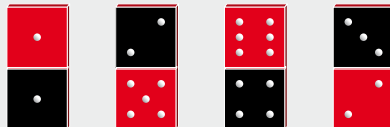
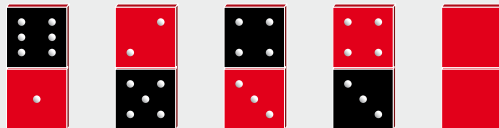
b. samolot

c. jezdnia

d. opona

Myślenie

7. Poniżej przedstawiono kostki domina. Spróbuj odgadnąć, według jakiej reguły zostały ułożone, i wskaż element, który uzupełni ciąg.

A

B

C

D

ZESTAW 3

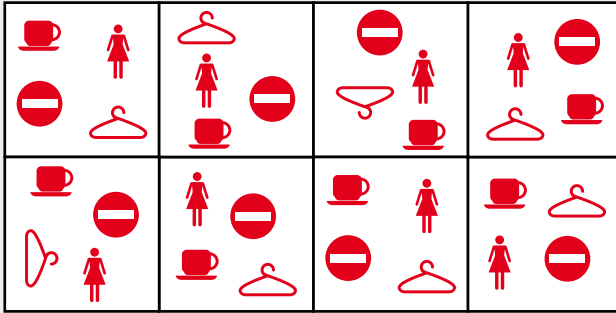
Koncentracja

1. W poniższym ciągu literowym zostały umieszczone wyrazy zaczynające się sylabą KA. W jak najkrótszym czasie odszukaj je i zakreśl.

**ZAKOKOLORRABATKONNYZALEWKALAREPAKRUPAKOMINSA
DKOLACJAKAWALERWĘDKADOMEKRYBKAHODOWAĆMUSZELK
AZAWODNIKALARMKANAPAPOLICJAKROKUSROKMGŁAZĘBISK
ACHMURKIKĄPIELOMLETKLUCZKABARETKRAWĘŻNIKINTELIGEN
CJAMUZYKAWIOSNAKABELKRONIKIALBUMKALOSZZUPAKACZK
AMATAKAKADUROWEREKFLETKAROZAPASKOZAKIKAKAOWEŁN
AKALINAATAKKAŻDY PLOTKAGŁOWAKAUCJAPROJEKTANTPLAN
KASZELSOKIKAZAĆ**

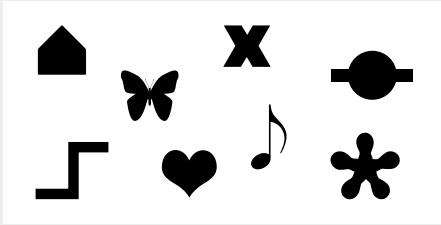
Spostrzegawczość

2. Przyjrzyj się poszczególnym zbiorom i wskaż 2 z nich, które są dokładnie takie same.

Pamięć

3. Przez 30 sekund przyglądaj się figurom, a następnie zakryj i spróbuj narysować je z pamięci, zachowując taki sam układ.

Kreatywność

4. Sześć monet ułożono w kształt trójkąta.

Przesuń jedną monetę w taki sposób, by przekształcić układ w prostokąt.

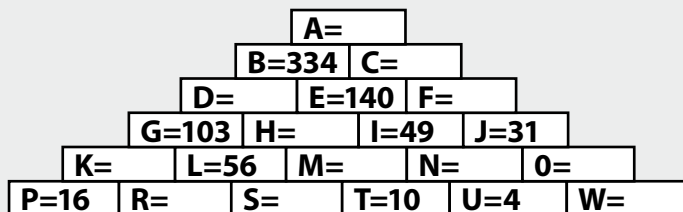

Myślenie

5. Każda cegiełka – zaczynając od drugiego rzędu od dołu – zawiera liczbę, która jest sumą liczb znajdujących się w dwóch cegiełkach w niższym rzędzie, np. $K = P + R$.

Uzupełnij brakujące liczby w piramidzie.

Wskazówka: zacznij od N.

Słownictwo

6. Jak najszybciej połącz wyrazy o podobnym znaczeniu.

<p>sława</p> <p>mistrzostwo</p> <p>żmudny</p> <p>promować</p> <p>entuzjazm</p> <p>turkuć</p> <p>tuz</p> <p>hipokryzja</p> <p>epilog</p> <p>animozja</p> <p>bezgłos</p>	<p>reklamować</p> <p>niechęć</p> <p>kunszt</p> <p>zapał</p> <p>gloria</p> <p>mozolny</p> <p>koniec</p> <p>owad</p> <p>nieszczerość</p> <p>afonia</p> <p>as</p>
---	---

Pamięć

7. Popatrz przez krótką chwilę (5–6 sekund) na przedmioty.

Zasłoń rysunek i wypisz, jakie przedmioty widziałeś.

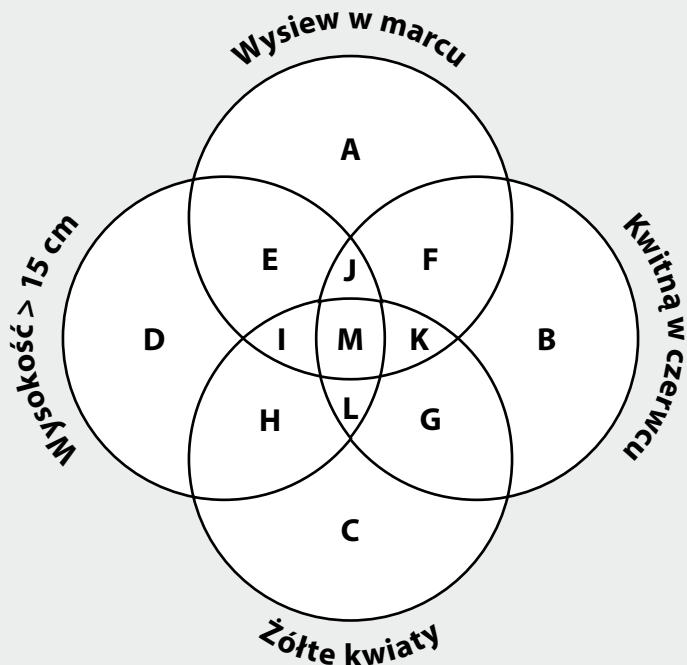

ZESTAW 4

Myślenie

1. Wskaż, w którym obszarze diagramu znajdują się kwiaty, które odpowiadają opisowi:

- 1) Roślina wysiewana w marcu, osiąga wysokość ok. 20 cm. Kwitnie w maju, na niebiesko. ....
- 2) Cebulki tych kwiatów sadi się w kwietniu. Kwitną na żółto w czerwcu, osiągają wysokość do 50 cm. ....
- 3) To niska, rozłożysta roślina (nie wyrasta ponad 8 cm), którą wysiewa się na początku kwietnia.
Drobne, niebieskie kwiatki pojawiają się w czerwcu. ....

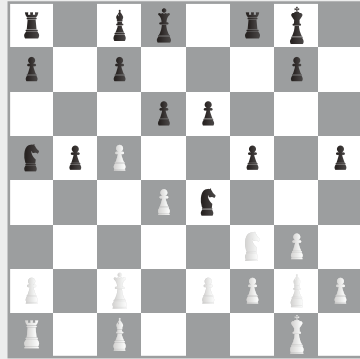
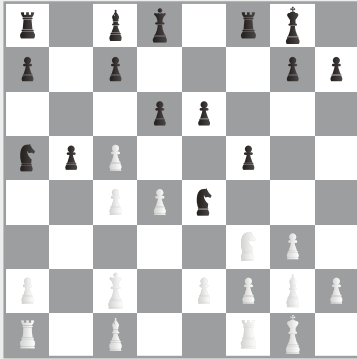
Słownictwo

2. Który wyraz nie pasuje do pozostałych?

krawat	zakiet	pasek	poduszka
marynarka	bluzka	apaszka	

Koncentracja

3. Przyjrzyj się ułożeniu szachów na planszach. Wskaż różnice między szachownicami.

Spostrzegawczość

4. Połącz ze sobą sylaby w taki sposób, aby powstały 3-sylabowe słowa.

po dia zek
 ob bud nik wo
 czer cow me
 ny lo ra pra ka

Kreatywność

5. Spróbuj tak uzupełnić tabelę, aby w każdej kolumnie i wierszu znajdowały się wszystkie litery od A do F. Zasada jest ta sama jak w sudoku, lecz zamiast cyfr są litery.

A		B			C
D			C		E
		D		F	B
	E		B		
B	A			C	F
		F		A	

Myślenie

6. Wstaw brakujące znaki działań: +, -, x, :, aby otrzymać końcowy wynik. Operatory mogą być użyte tylko raz.

5 3 6 8 2 = 17

Pamięć

7. Przyjrzyj się poniższym wyrazom. Zapamiętaj je, a następnie przepisz z pamięci, zachowując ten sam układ.

zielono

morski

.....

.....

rak

zęba

.....

.....

muzyczny

.....

słońce

.....

klarnet

.....

Myślenie

8. Ułóż kwadraty w odpowiedniej kolejności, zgodnie ze wskazówkami:

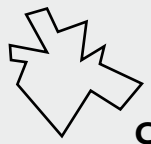
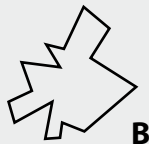
- 1) Środkowe liczby dają sumę 3.
- 2) Jedynek znajduje się po lewej stronie, obok dwójki.
- 3) Liczba skrajnie po prawej jest większa od liczby znajdującej na lewym skraju.

4	2	3	1
---	---	---	---

ZESTAW 5

Spostrzegawczość

1. Wskaż figurę, której kształt jest inny od pozostałych.

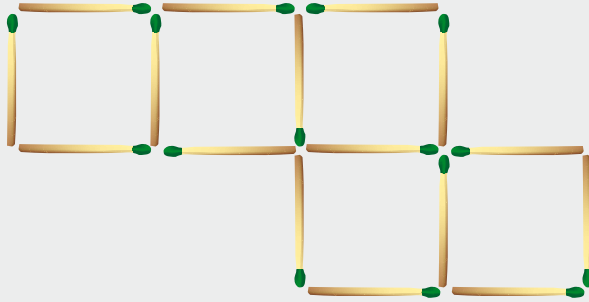
Myślenie

2. Jakie liczby kryją się pod znakami zapytania? Jaki porządek ułożenia zastosowano?

2	4	6	?	10	?
11	?	7	5	?	1

Kreatywność

3. Zapałki tworzą figurę złożoną z 5 kwadratów. Przełóż 2 zapałki w taki sposób, by zmniejszyć liczbę kwadratów do 4.

Słownictwo

4. Znajdź co najmniej 10 słów, które zaczynają się sylabą **pa-**.

1.	6. ....
2.	7. ....
3.	8. ....
4.	9. ....
5.	10. ....

Myślenie

5. Poniższym figurkom została przypisana pewna wartość. Wstaw znaki podstawowych działań (+, -, x, :), aby otrzymać dany wynik.

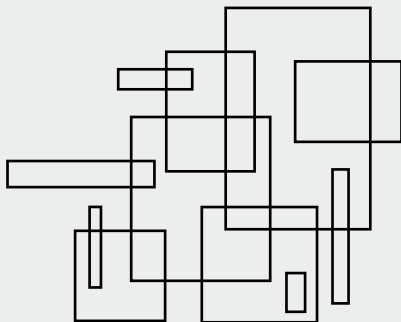
☹ □ ⊕ □ ⊖ □ ★ = ①

☹ = 0	☼ = 2	★ = 4	① = 6	⌘ = 8
★ = 1	⊕ = 3	❖ = 5	⊖ = 7	☹ = 9

ZESTAW 6

Koncentracja

1. Ile prostokątów jest na rysunku?

Spostrzegawczość

2. Oblicz poniższe działania, a następnie odszukaj na planszy wyniki. Liczby zawsze są ułożone w prostej nieprzerywanej linii, w pionie, poziomie, na ukos, normalnie lub wspak. Skorzystaj z umiejętności liczenia w pamięci lub sposobem pisemnym.

$$129345 - 70825 = \dots\dots\dots$$

$$96 \times 142 = \dots\dots\dots$$

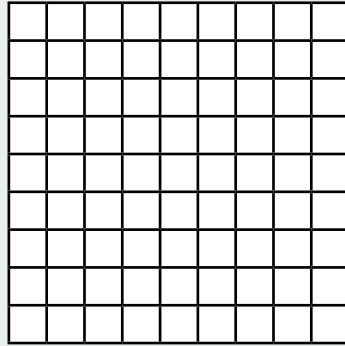
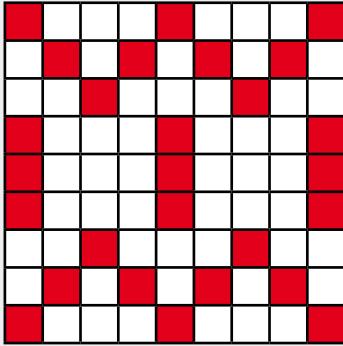
8	1	3	5	3	6	7	0	2	9
4	6	3	0	1	2	3	6	3	1
2	0	2	5	0	1	6	5	5	7
5	8	9	3	8	3	7	8	1	0
2	7	1	7	2	5	3	1	8	4
6	5	2	4	7	0	2	0	1	5
4	5	1	1	4	5	3	0	4	7
9	0	3	6	3	9	2	1	3	5

Kreatywność

3. W ciągu 4 minut wymyśl jak najwięcej zastosowań WIADERKA.
Wypisz zarówno realne, jak i najbardziej dziwne pomysły, np. nakrycie głowy.

Pamięć

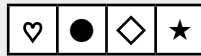
4. Przez chwilę przyglądaj się rysunkowi.
Następnie zakryj go i z pamięci uzupełnij schemat.

Myślenie

5. Ułóż figury zgodnie z instrukcją:

- 1) Czarne kształty sąsiadują ze sobą.
- 2) Romb został przesunięty o jedno miejsce.
- 3) Serce znajduje się pomiędzy gwiazdą a rombem.

Słownictwo

6. Podaj nazwę kategorii obok podanych wyrazów, np. Wenus, Saturn – planety.

- jabłoń, śliwa** .....
- klacz, łania** .....
- radość, rozczarowanie** .....
- krawat, koszula** .....
- deszcz, grad** .....
- alt, sopran** .....
- statek, łódka** .....

Myślenie

7. Wstaw brakujące znaki działań: +, -, x, :, aby otrzymać końcowy wynik.
Operatory mogą być użyte tylko raz.

9 2 3 8 6 = 11

ZESTAW 7

Koncentracja

1. Jak najszybciej wykonaj poniższe działania:

$$\begin{array}{cccccc}
 14 : 7 = & 34 - 2 = & 9 - 6 = & 44 : 4 = & 60 : 5 = \\
 17 - 5 = & 13 + 5 = & 33 + 0 = & 12 - 9 = & 76 + 2 =
 \end{array}$$

Spostrzegawczość

2. Odszukaj ukryte przysłowie. Czytając od drugiego górnego pola w lewej kolumnie, wybierz tylko te litery, które składają się na hasło. Odgadnij, w jakim kierunku zostało ono ułożone.

H	B	E	I	H	B	C	H	P
L	B	E	C	R	D	U	C	G
E	D	L	S	N	A	A	T	U
W	Ó	H	Ś	Z	Ł	J	A	M
P	R	W	J	I	B	N	K	R
S	J	S	B	M	O	A	R	J
O	W	A	R	Ż	I	N	D	L
Z	Y	G	A	E	G	I	P	W

Kreatywność

3. Rozwiń swoją wyobraźnię! W ciągu 3 minut zapisz jak najwięcej pomysłów: co by było, gdyby ludzie potrafili latać?

Słownictwo

4. Utwórz jak najwięcej słów, wykorzystując litery w wyrazie KONCENTRAT. Każdej litery można użyć tylko raz.

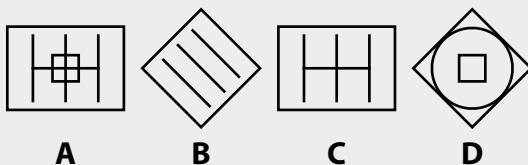
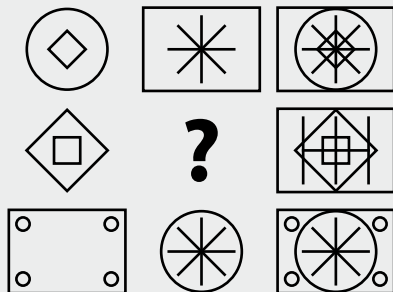
Pamięć

5. Zapamiętaj podane słowa w ciągu 15 sekund. Następnie zasłoń je i wypisz w takiej samej kolejności.

KATASTROFA
PROLETARIAT
INSPEKTOR
PROJEKTANT
TERAPIA
BIOLOGIA
RATOWNIK

Myślenie

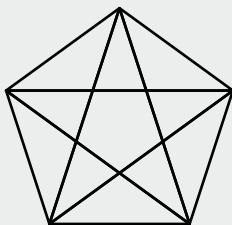
6. Jakiej figury brakuje w schemacie?

ZESTAW 8

Koncentracja

1. Ile trójkątów znajduje się na rysunku?

Kreatywność

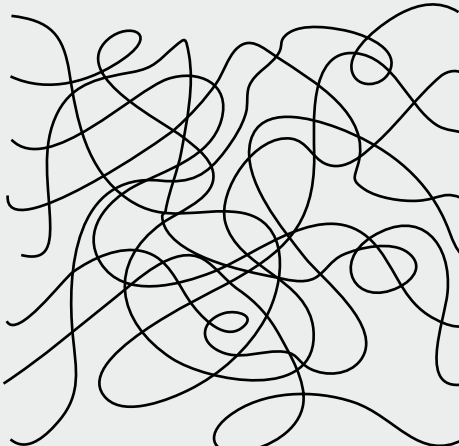
2. Co przedstawia rysunek? Wymień jak najwięcej nietypowych zastosowań tego przedmiotu.

Spostrzegawczość

3. Odszukaj i wypisz antonimy do poniższych słów.

AGRESYWNY		ROZDŹWIĘK
REDUKCJA		PRZYROST
KATION		ŁAGODNY
KUNSZT		TANDETA
OBIEKTYWNIE		DUPLIKAT
AUTENTYK		ANION
PRZYSTĘPNY		JEDNOSTRONNIE
HARMONIA		NIEZROZUMIAŁY

Słownictwo

4. Znajdź co najmniej 10 słów, które w środku zawierają cząstkę **-ma-**.

1.	6. ....
2.	7. ....
3.	8. ....
4.	9. ....
5.	10. ....

Myślenie

5. Jakie liczby powinny się znaleźć w pustych miejscach na diagramach?
Odgadnij, według jakiej reguły ułożone są liczby.

	16	
21	35	?
	19	

	13	
17	19	2
	?	

	16	
21	?	23
	28	

ZESTAW 9

Koncentracja

1. W jak najkrótszym czasie wykonaj działania:

$12 + 3 - 6 =$

$1 + 13 + 4 =$

$15 + 6 + 0 =$

$17 - 0 + 9 =$

$7 + 3 + 8 =$

$9 - 2 + 3 =$

$23 - 8 + 4 =$

$17 - 3 - 6 =$

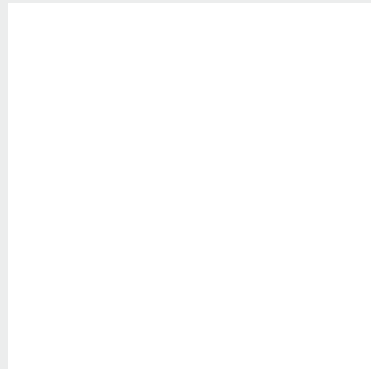
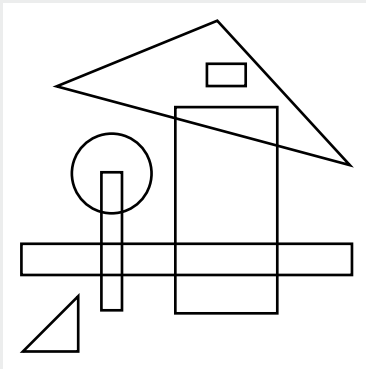
Spostrzegawczość

2. W ciągu cyfr wyszukaj i zaznacz kombinację 278.

48227840284278749727848395727838495739327822947392784
8459448527846282047274327848404484940278427827884732
78263738278427811

Pamięć

3. Spójrz na rysunek, zasłoń go i narysuj obok to, co zobaczyłeś.

Pamięć

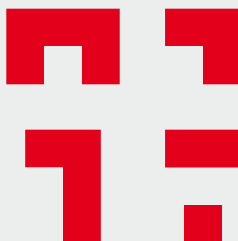
4. Przyjrzyj się obrazkowi. Potem zasłoń go i uzupełnij ilustrację.

Kreatywność

5. Rozmieść bloki na siatce. Figury mogą być dowolnie obrócone, lecz nie mogą się ze sobą stykać – są oddzielone co najmniej jednym polem. Cyfry określają, ile czarnych kwadratów znajduje się w kolumnie lub wierszu.

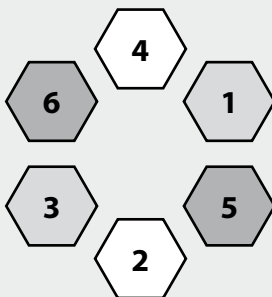
⊗	4	3	0	4	1	3
4						
2						
0						
5						
3						
1						

Myślenie

6. Ustal właściwy porządek sześciokątów tak, aby poniższe zdania były prawdziwe:

1. Białe sześciokąty stykają się ze sobą.
2. Figura z cyfrą 6 została przesunięta i umieszczona między 2 szarymi sześciokątami.
3. Tylko jedna figura nie została przesunięta.
4. Cyfra 5 jest obok 4.

Słownictwo

7. Utwórz historyjkę zaczynającą się od poniższych słów.
Postaraj się, aby składała się z co najmniej 15 słów.

Był chłodny sierpniowy wieczór ...

ZESTAW 10

Spostrzegawczość

1. Oblicz poniższe działania, a następnie odszukaj na planszy wyniki. Liczby zawsze są ułożone w prostej nieprzerywanej linii, w pionie, poziomie, na ukos, normalnie lub wspak. Skorzystaj z umiejętności liczenia w pamięci lub sposobem pisemnym.

$56914 + 826476 = \dots\dots\dots$

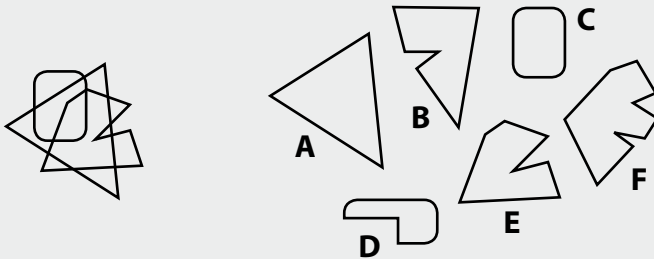
$16770 : 65 = \dots\dots\dots$

$95 \times 60 \times 12 = \dots\dots\dots$

8	0	6	8	6	8	3	2	9	1
6	1	3	1	2	8	4	7	3	2
1	8	2	6	0	9	3	3	8	8
5	3	4	0	3	1	9	9	1	5
4	2	6	0	2	6	8	5	0	0
9	3	1	8	0	2	6	2	2	9
4	6	0	5	5	1	4	4	0	3
8	1	3	2	9	2	5	6	0	5

Pamięć

2. Spójrz przez chwilę na splecione figury. Następnie wskaż, które z nich zobaczyłeś na obrazku.

Myślenie

3. Ciąg liter i cyfr został ułożony według pewnej reguły. Uzupełnij wolne miejsce.

4M	60	5N	7P	?	8R
----	----	----	----	---	----

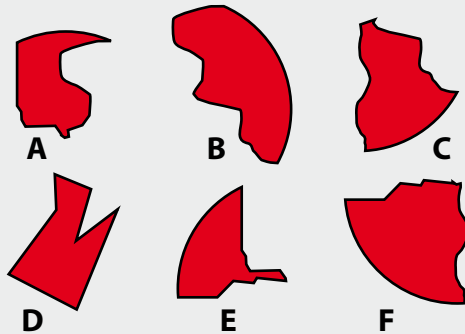
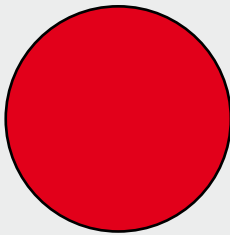
Kreatywność

4. Przez białe pole przeprowadź 3 linie tak, aby w każdej powstałej części znalazł się jeden liść każdego rodzaju.

Myślenie

5. Poniższe figury po złożeniu tworzą koło. Która część nie jest potrzebna?

ODPOWIEDZI

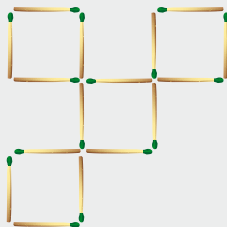
ZESTAW 1

1. Na ilustracji jest 18 kwadratów.

3. Prawidłowa postać działania to:

$$16 : 2 \times 4 = 32$$

5.

6. niemowlę – dziecko, rocznica – jubileusz, strumień – ciek, typ – rodzaj, biedny – ubogi

7. W wolnym miejscu należy umieścić obrazek C.

W każdym kolejnym polu wszystkie figury są obrócone w kierunku przeciwnym do ruchu wskazówek zegara.

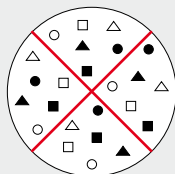
ZESTAW 2

1. ESKROTIRA – ORKIESTRA, MOFIHLANIAR – FILHARMONIA, OLEMAID – MELODIA, TYRENDYG – DYRYGENT

2. $53574 + 67407 = 120981$

4	5	0	2	1	2	5	6	0	2
5	6	1	1	2	5	3	1	9	7
0	8	4	4	6	9	6	1	0	3
2	6	7	2	8	0	1	2	9	2
3	3	1	6	0	9	5	6	4	0
1	5	2	7	9	4	5	2	3	8
7	2	5	1	2	0	9	8	1	2
3	0	4	2	9	4	5	8	7	3

4.

5.

5	8	7	10	9	12
6	15	16	13	14	11
3	18	17	20	19	22

Brakujące liczby to: 6, 10, 14, 17 i 22.

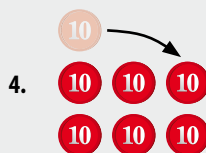
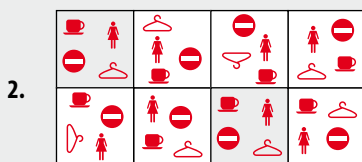
Ciąg liczb zaczyna się od 3, a następnie podąża przez liczby, które są – na zmianę – o 3 większe, a następnie o 1 mniejsze od poprzedniej. W ten sposób ciąg kończy się na liczbie 22 w dolnym szeregu diagramu.

6. Rozwiązanie C – jezdnia. Szeregi są ułożone według kategorii.

7. B. Kostki domina składają się na przemian z czerwonych i czarnych części. Wartość czerwonych oczek domina wzrasta o 1, a czarnych – maleje o tyle samo.

ZESTAW 3

1. KALAREPA, KAWALER, KANAPA, KABARET, KABEL, KALOSZ, KACZKA, KAKADU, KARO, KAKAO, KALINA, KAŻDY, KAUCJA, KASZEL, KAZAĆ

5.

A=554						
B=334			C=220			
D=194		E=140		F=80		
G=103		H=91		I=49		J=31
K=47		L=56		M=35		N=14
O=17		P=16		R=31		S=25
T=10		U=4		W=13		

6. sława – gloria, mistrzostwo – kunszt, żmudny – mozolny, promować – reklamować, entuzjazm – zapał, turkuć – owad, tuz – as, hipokryzja – nieszczerłość, epilog – koniec, animozja – niechęć, bezgłos – afonia

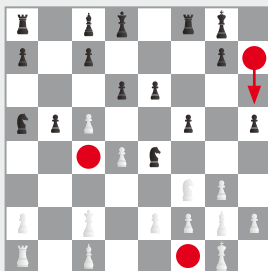
ZESTAW 4

1. Wskazane zbiory to:

1) E, 2) L, 3) B.

2. Do zbioru wyrazów nie pasuje poduszka. Pozostałe przedmioty są częścią garderoby.

3. Zaszły 3 zmiany: zniknęły 2 białe figury: pionek i wieża, czarny pionek został przesunięty o 2 pola.

4. Z sylab można utworzyć następujące wyrazy: pobudka, melodia, obrazek, pracownik, czerwony.

5.

A	D	B	F	E	C
D	F	A	C	B	E
E	C	D	A	F	B
F	E	C	B	D	A
B	A	E	D	C	F
C	B	F	E	A	D

6. Prawidłowa postać działania to:

$$5 \times 3 + 6 - 8 : 2 = 17$$

8.

3	1	2	4
---	---	---	---

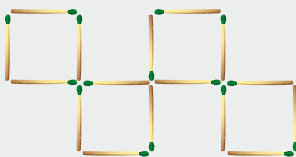
ZESTAW 5

1. Figura E jest różna od pozostałych.

2. Brakujące liczby to: 8, 12, 9 i 3. Liczby w górnym szeregu to liczby parzyste, uporządkowane rosnąco od lewej do prawej, zaczynając od 2. Natomiast dolny szereg to liczby nieparzyste w porządku malejącym.

2	4	6	8	10	12
11	9	7	5	3	1

3.

4. Wyrazy zaczynające się od pa- to np.: parapet, palec, paragon, parówka, patrzeć, pałka, para, palto, paleta, papieros, Papuas, paraliż, parolotnia, pagoda, paranormalny, parszywy, patyk, patyczak, pal, Patryk.

5. Prawidłowa postać działania to:

$$15 : 3 + 17 - 5 = 17$$

ZESTAW 6

1. Na rysunku jest 36 prostokątów.

2. $129345 - 70825 = 58520$, $96 \times 142 = 13632$

8	1	3	5	3	6	7	0	2	9
4	6	3	0	1	2	3	6	3	1
2	0	2	5	0	1	6	5	5	7
5	8	9	3	8	3	7	8	1	0
2	7	1	7	2	5	3	1	8	4
6	5	2	4	7	0	2	0	1	5
4	5	1	1	4	5	3	0	4	7
9	0	3	6	3	9	2	1	3	5

5.

6. jabłoni, śliwa – drzewa owocowe; klacz, łania – samice; radość, rozczarowanie – emocje; krawat, koszula – części garderoby; deszcz, grad – opady atmosferyczne; alt, sopran – głosy żeńskie; statek, łódka – transport wodny

7. Prawidłowa postać działania to:

$$9 - 2 + 3 \times 8 : 6 = 11$$

ZESTAW 7

2. Ukryte przysłowie to: „Lepszy wróbel w garści niż gołąb na dachu”.

H	B	E	I	H	B	C	H	P
L	B	E	C	R	D	U	C	G
E	D	L	S	N	A	A	T	U
W	O	H	S	Z	L	J	A	M
P	R	W	J	I	B	N	K	R
S	J	S	B	M	O	A	R	J
O	W	A	R	Z	I	N	D	L
Z	Y	G	A	E	G	I	P	W

4. Wyrazy, które można utworzyć z liter w słowie KONCENTRAT, to np.: cena, tran, koncert, tort, noc, kot, tor, etat, tenor, race, one, kontra, trakt, tato, tatko, tace, kat, ocean, ocet, kontent.

6. C. Ostatnia figura w każdym szeregu powstaje poprzez nałożenie 2 poprzednich.

ZESTAW 8

1. Na rysunku są 32 trójkąty.

3. agresywny – łagodny, redukcja – przyrost, kation – anion, kunszt – tandeta, obiektywnie – jednostronnie, autentyczny – duplikat, przystępny – niezrozumiały, harmonia – rozdzwięk

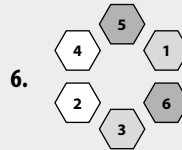
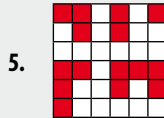
4. Wyrazy mające w środku -ma- to np.:

pomagać, zamawiać, pomadka, umawiać się, matematyka, zmarszczki, zmartwienie, normalny, wzmacniać, pomarańcza, karimata, animacja, emancypacja, emanacja, emalia, rumak, chmara, Tamara, wymaz.

5. Liczba w środku jest sumą liczb umieszczonych na przeciwległych końcach diagramu.

ZESTAW 9

ZESTAW 10

1. $56914 + 826476 = 883390$

$16770 : 65 = 258$

$95 \times 60 \times 12 = 68400$

8	0	6	8	6	8	3	2	9	1
6	1	3	1	2	8	4	7	3	2
1	8	2	6	0	9	3	3	8	8
5	3	4	0	3	1	9	9	1	5
4	2	6	0	2	6	8	5	0	0
9	3	1	8	0	2	6	2	2	9
4	6	0	5	5	1	4	4	0	3
8	1	3	2	9	2	5	6	0	5

2. Figury przedstawione na ilustracji to: A, C, E.

3. Kolejna cyfra i litera alfabetu w ciągu jest powiększona o 2, a następna pomniejszona o 1.

4M | 60 | 5N | 7P | 60 | 8R

4.

5. Element D nie jest potrzebny, aby złożyć koło. Jako jedyny zawiera tylko proste boki, podczas gdy wszystkie należące do koła mają co najmniej jedną zaokrągloną linię.

POLECAMY

ENCYKLOPEDIA ZDROWIA

SZYBKE CZYTANIE
Sukces w nauce

CWICZENIA - JAK przyspieszyć czytanie poszerzyć pole widzenia

Gimnastyka oczu
Koncentracja
Sposób zapamiętania
Percepcja

CWICZENIA - CZYTANIE
Fotograficzne
Hologramowe
Dla uczniów
Karty ćwiczeniowe

PORADY LEKARZA RODZINNEGO

JAK WYCHOWYWAĆ TRUDNE DZIECKO

CZY ZNASZ SWOJE DZIECKO?
RUCHOME DZIECKO I DEZORIENTOWANE PRZYZNAJĄ ATMOSFERA
JAK PORADZIĆ SOBIE ZE Złością
Wzrostch ubóst - metoda 3 kroków
Wspieranie emocje
Pochwała
NADOPREKURCZONOŚĆ I HYPERTENZIONE DZIECKO ADHD

ZDROWA DIETA
NIEKORZYŚNI KALBET
System aukcyjny
Karniele
Kary celowane

PORADY LEKARZA RODZINNEGO

ZDROWIE ODŻYWIANIE

Zasady zdrowego, długiego życia
jedzenie lekówstwm
- witaminy
- sialka
- tłuszcz
- węglowodany
- błonnik pokarmowy
- składniki mineralne
- piramida zdrowia
choroby - błędy w odżywianiu

ENCYKLOPEDIA ZDROWIA

MAŁA JOGA DŁONI JOGA, MUDRY

Cwiczenia dla każdego
leczą dolegliwości fizyczne
poprawiają samopoczucie
ułatwiają koncentrację i zapamiętywanie
zwalniają od stresu i zmęczenia
poprawiają sprawność seksualną.

PORADY LEKARZA RODZINNEGO

KRĘGOSŁUP ODCINEK SZYJNY

Ćwiczenia dla każdego

PORADY LEKARZA RODZINNEGO

MASAŻ LECZNICZY KRĘGOSŁUPA

PORADY LEKARZA RODZINNEGO

MASAŻ RELAKSACYJNY CAŁEGO CIAŁA

ENCYKLOPEDIA ZDROWIA

ZDROWY KRĘGOSŁUP

Ćwiczenia dla każdego

PORADY LEKARZA RODZINNEGO

DIETA antynowotworowa I METODY LECZENIA

Przypisy i komentarze Rodzaje nowotworów szlankowych i ich typowe objawy
Badania kontrolne wykorzystujące nowotworowy Metody leczenia nowotworów szlankowych
Jak sobie radzić ze skutkami ubocznymi leczenia? Specyficzny samoleczenia
Dieta wrodzaja ku zdrowiu
Wskazówki na każdy dzień
Przebieg choroby

PORADY LEKARZA RODZINNEGO

ZDROWIE ODŻYWIANIE
Przepisy antynowotworowe

Antynowotworowa WITELIŻYCA
Jak wspierać zdrowie, zmniejszyć ryzyko zachorowania (DZET)
JAK ZDROWIE SIĘ ODŻYWIĄĆ?
- produkty roślinne, zmiększczone, mrożone
PRZEPISY na zdrowie i smakołki:
- dieta glównie
- warzywa i kapusta
- produkty mleczne

PORADY LEKARZA RODZINNEGO

ZIELONA HERBATA CUDOWNY LEK

ZDROWY TRYB ŻYCIA
WZROST KREATYWNOSCI
JAK PARZYĆ HERBATĘ

LECZYWIŁO:
- Drogista
- Ciepłota
- Uskaki bezgłoda
- Niewielki
- Słony i gorzki

PORADY LEKARZA RODZINNEGO

ZDROWY CHLEB

JAK PRZECHLEB W DOMU ZAKWASZ - PRZETWORZENIE BODZAJE MIKI
LATWIE I SPRAWDZONE PRZEPISY
- Chleb z drożdżami
- Chleb z żyta i miodem
- Chleb z drożdżami i miodem
- Chleb z żyta na zakwasie
- Chleb z drożdżami i miodem
- Chleb z żyta
PRZEPISY O RODZAJACH BAKTERIÓW SIAKŁA - DOKONYW WYPIEK

ENCYKLOPEDIA ZDROWIA

REFLEKSOTERAPIA STOPY USZY

ENCYKLOPEDIA ZDROWIA

PIERWSZA POMOC

utrata przytomności i omdlenia
zranienia
złamania i skręcenia
oparzenia i odmrożeń

Zapraszamy do księgarni internetowej

KSIEGARNIA NAJTANIEJ
www.ksiegarnia-najtaniej.pl

www.ksiegarnia-najtaniej.pl

POLECAMY

ENCYKLOPEDIA
ZDROWIA

tytuł: 220708
nr 20
Cena: 5,99 zł
od 04.01.2017

UCZENIE SIĘ... ∞ a pamięć

SKUTECZNE METODY
POBUDZENIE UMYSŁU
WARUNKI DO NAUKI
SPOSOBY ZAPAMIĘTYWANIA
TRENING PAMIĘCI

DIETA I SUPLEMENTY
WZMACNIAJĄCE PAMIĘĆ

ENCYKLOPEDIA
ZDROWIA

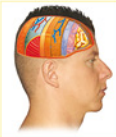
tytuł: 220708
nr 20
Cena: 5,99 zł
od 04.01.2017

PAMIĘĆ DOSKONAŁA

budowa i funkcje mózgu
nauka przez zabawę
dieta – lepsza pamięć
metody doskonalenia pamięci
skuteczne techniki zapamiętywania

relaksacja
wizualizacja
motywacja
techniki medytacji

nauka czytania globalnego
zapamiętywanie numerów i dat
pamięć a etapy życia

PORADY
LEKARZA RODZINNEGO

Cena: 5,99 zł
tytuł: 120271
nr 22
od 04.01.2017

ZDOLNE DZIECKO Rozwój inteligencji

Umysł – mózg – ciało
Iloraz inteligencji – IQ
Nauka przez zabawę
Metody rozwoju
intelektualnego

PORADY
LEKARZA RODZINNEGO

Cena: 5,99 zł
tytuł: 120271
nr 22
od 04.01.2017

MÓZG

budowa i funkcje mózgu
pamięć
choroby

- zaburzenia psychiczne
- zaburzenia neurologiczne
- porady i zakazy
- badania diagnostyczne

ćwiczenia
dieta, ziołolecznictwo

LITERAT
wydawnictwo

**KSIEGARNIA
NAJTANIEJ**
www.ksiegarnia-najtaniej.pl

www.ksiegarnia-najtaniej.pl